

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Riva Szápáry, Adria-palota.

Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:

Félsz. évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

József főherceg.

Fiume, június 16.

A ravatalon fekvő József főhercegtől ma bucsuzott el a fiumei közönség. Ezer meg ezer ember zarándokolt a mai nap folyamán a főhercegi villa kápolnájához, hogy egy tekintet vessen a szeretett főherceg koporsójára. Holnap reggel fél hét órakor ünnepélyes menetben viszik ki a koporsót a vasuti állomásra, hogy a hét órakor induló vonat elvigye drága halottunkat az ország szívébe, Budapestre, ahol örök álmát fogja aludni.

A tegnapi és mai nap eseményeiről az alábbi tudósítások szólnak:

József főherceg ravatalon.

A magyar nemzetnek őszinte szívből megsirattott halottja, József főherceg immár ott fekszik diszes ravatalon a főhercegi villa házi kápolnájában. A pompás érckoporsó és a ravatalhoz szükséges kellékek a tegnap esti gyorsvonattal érkeztek meg Fiumeba. A halottas szobában ideiglenes ravatalt állítottak föl, melyet délszaki növényekkel, ciprusokkal, virágokkal és égő gyertyákkal vettek körül, a szoba falait pedig fekete drapériával vonták be. Az egész főhercegi villa gyászdiszbe öltözött és az elhunyt főherceg lakosztályát, valamint az összes folyosókat szintén ezüst diszítésű fekete posztóval huzzták be. A holttestet ma reggel koporsóba tették és az ideiglenes ravatalra helyezték. A ravatalra helyezésnél hivatalosan megjelentek Gaál Tibor kormányzóhelyettes, Gelletich Miklós közjegyző, Fellouschegg Artur rendőrorvos és Kiseljak János dr., a főherceg háziorvosa, akiknek jelenlétében az üvegfedőt a koporsóra helyezték és leolmozták.

Délután három órakor a koporsót átszállították a halottas szobából a kápolnában felállított diszes ravatalra, ahol szombat reggelig marad. A kápolna igen szűk, alacsony épület, melyet a ravatal teljesen kitölt. A kápolnához vezető terrasz, valamint a kápolna külső fala is ezüst diszítésű gyászdrapériával van bevonva. A ravatalt délszaki növények, virágok és ciprus-ágak diszítik, körül harmincz ezüst gyertyatartó, a lábánál pedig két hatalmas kandeláber ég tiz-tiz gyertyával. A kápolna oltárán, csaknem közvetlenül a ravatal fejénél, egy nagy fehér kereszt áll virágfüzérével körülfonva.

Délután négy órakor a diszes ravatalhoz bocsátották a város notabilitásait, ma pedig már a közönség számára is megnyiták a villa kapui. A kápolnába nem lehet bejutni és a látogatók csak az ajtóból szemlélhetik meg a koporsó üvegfedelén keresztül a főherceg holttestemét.

A fiumei honvédszázad, a rendőrség, a tűzoltóság és a hadastyan-egyesület diszörseget állított fel József főherceg ravatala mellé. Diszörök állnak a villa tejáratától a kápolna ajtajáig is két sorban közel egymáshoz.

Tegnap reggel nyolcz órakor, mielőtt a koporsót a kápolnába szállították volna, Kuka-

nich János plébános csendes misét mondott, melyen a főhercegi családon kívül megjelent Károly István főherceg és neje is.

Dél előtt tíz órakor a helyőrség képviselőiben megjelent a villában Nagy honvéd-főhadnagy, Hoffmann, a 79. gyalogezred századosa és Spiess sorhajóhadnagy, akik letették a koporsóra a helyőrség hatalmas koszoruját. A koszorut, mely valamennyi között a legnagyobb és legdiszesebb, egy honvéd tizedes, egy közös gyalogos és egy tengerészkatona vitte föl a várba.

A személyazonosság igazolása.

A holttestnek az érckoporsóba való tételénél Gaál Tibor dr. kormányzóhelyettes, Gelletich Miklós dr. és Schieb Károly százados. a fiumei honvédszázad parancsnoka is jelen voltak. Gaál Tibor dr. a kormányzót képviselte, míg az utóbbiak az elhunyt személyazonosságának megállapítása céljából szükséges formaiságoknak tettek eleget, vagyis meggyőződtek arról, hogy a koporsóba tényleg József főherceg holtteste tétel. A személyazonosság megállapításáról külön jegyzőkönyvet vettek fel.

A bessentelés.

A ravatal beszentelése tegnap délután három órakor ment végbe a villa kápolnájában. Pontban 3 órakor érkezett meg a papság, két kanonok, tíz világi pap és kilencz kapuczinus Martines apát vezetésével a villába. Miután a koporsóra rátették a nehéz érczfedelet, megindult a menet a halottas szobából a kápolnába. Elöl haladt a papság, ezt követte a főherceg komornyikja, aki bibor-bársony párnán az elhunyt érdemeit vitte, ezután következett az érckoporsó, melyet a főhercegi család szolgálói és a temetkezési vállalat emberei vittek. Közvetlen a koporsó után haladtak Klotild főhercegnő és leányai, Szirmay grófnő udvarhölgy, Kseljak dr. és többen. Fél négy órakor megszólaltak az összes harangok s ekkorra a menet is, megkerülve a villát, a terraszon keresztül a kápolnába jutott, ahol megkezdődött a gyászszertartás, mely csak rövid ideig tartott. A jelenlevő papok valamennyien megszentelték a koporsót, majd a főhercegnők és a cselédség léptek a ravatal mellé és ők is szentelt vizet szórtak rá. A beszentelési szertartás után a hercegnők rövid imát mondtak és visszavonultak. A fekete ruhába öltözött cselédség a kápolna előtt letérdelve szintén imát mondott az elhunyt lelkiüdvéért.

A koporsó ma egész nap és éjjel ravatalon marad. A kápolna ajtaja folytonosan nyitva áll s előtte fölvaltva áll őrt a honvédség, a tűzoltóság, a rendőrség és a hadastyan-egyesület két embere. Éjjel a kapuczinusok, nappal pedig apácák imádkoznak a ravatal mellett.

Kossoruk a ravatalon.

Virágkereskedőinkhez még folyton érkeznek megrendelések kossorukra, amelyeket a főherceg ravatalára fognak helyezni. Újabb rendeléseket tettek Breitsach üzletében: Fejérváry Géza báró, Zichy Ágost gróf, volt fiumei kormányzó; a Magyar királyi honvédség — felejthetetlen fenséges főparancsnokának; a magyar királyi és a m. kir. horvát-szlavón csendőrség; Czirkvenicza község; a czirkveniczai szépítő-egyesület és a Malg-Vidali csa-

lád; a Magyar-horvát tengeri gőzhazási részvénytársaság; az önkéntes tűzoltók egyesülete. Senekovitsch üzletében: a fiumei helyőrség tisztikara, a m. kir. tengerészeti hatóság, a cantridai villa személyzete. Peters üzletében: a fiumei helyőrség, a veterán katonák egyesülete, Kiseljak dr. udvari orvos, Givovich Máté dr. fogorvos.

A halotti levél.

A megboldogult főhercegről a következő halotti levelet állították ki:

Az elhunyt neve: Ő császári és királyi Fensége József főherceg.

Vallása: Római katolikus.

Állása (foglalkozása): Lovassági tábornok és a magyarországi honvédség főparancsnoka.

Életkora: 72 éves.

Családi állapota: Nős.

Lakóhelye: Fiume, Villa Giuseppe.

Születéshelye: Pozsony, Pozsonymegye.

A betegség utolsó időszaka: Körülbelül hét hónap.

Mióta tartózkodott Fiumében? 23 év óta.

Felesége: Klotild koburg-góthai hercegnő.

Apja: József nádor) Meghaltak mind-
Anyja: Mária Dorottya) ketten Alcsuthon-
hercegnő

Korábbi betegsége: Vérelmeszesedés.

A halál ideje: 1905. június 13. reggel 6 óra 25 perc.

A halál oka: Apoplexia (agyszélhűdés.)

A ravatal lefényképezése.

Tegnapelőtt Zellussich abbáziai fényképész is engedélyt kapott, hogy a fenséges halottat ábrázoló felvételt csinálhasson. A fénykép tegnap már a kirakatokban látható is volt.

Emlék-ajándékok.

Klotild főhercegnő Martinec apátkanonoknak és Kukanich G. dr. plébánosnak az elhunyt főhercegnek egy-egy aláírással ellátott fényképét ajándékozta.

A veteránok részvéte.

A veterán katonák egyesülete Balbi-Polonio Michelangelo lovag elnöklésével tartott igazgatói ülésén elhatározta, hogy az egyesületi zászlót, gyász-szalaggal ellátva, kitűzi, s a tagok hat hétig gyászt viselnek. Az egyesület koszorut helyez a ravatalra és a temetésen, illetőleg a holttest elszállításánál testületileg vesz részt.

Elmaradt ünnepek és összejövetelek.

Június 15-én Szent Vitus és Modeszt, a város védszentjei emlékeztére az összes községi iskolákban szavaltat és alkalmi beszédekkel egybekötött ünnepeket szokás tartani. Ez iskolai ünnepek azonban tegnap a polgármester rendelete folytán, a gyászra való tekintettel elmaradtak.

Ugyancsak elmaradt a népkertben a városi zenekar közreműködésével tegnap délutánra tervezett népünnep is.

A városi zenekar igazgatósága elhatározta, hogy a gyász miatt a szokásos péntek esti térzene elmarad.

A városi zenekar és a tűzoltók a tegnapi körmenetben részt vettek, de zene nélkül.

Zarándoklás a halotthoz.

Tegnap délután négy óraker a közönség is engedélyt nyert a halottas kápolnába való bemenetelre.

Az első látogató *Vio Ferencz dr.* polgármester volt, őt követték a polgári és katonai hatóságok fejei.

A halottas kápolnát a közönség ma délelőtt kilencz órától esti hat óráig tekinthette meg s Fiume egész nepe az egész nap folyamán ezrével zarándokolt a kápolnához.

A holttest Budapestre vitele.

József Ágost főherceg tegnap reggel Fiuméből Budapestre érkezett és 10 óraker fogadta *Löbenstein* udvari tanácsost, udvari szertartási igazgatót, akivel megállapította a hazaszállítás részleteit. E szerint az elhunyt főherceg holttestét szombaton reggel teljes temetési gyászpompával a villából az állomásra viszik, ahol külön udvari vonatra helyezik és Budapestre szállítják. A gyászszertartáson résztvesznek az összes állami és városi hivatalok, a katonaság és a konzulátusok, a vasúthoz vezető uton meggyújtják a gyászlámpákat és az egész utvonalat fellobogózzák. A szarkofágot nem csomagolják be, hanem a vagonban felállított katafalkra helyezik.

A különvonat szombaton este fél 9 óraker érkezik meg a déli vasut érkezési oldalára, ahonnan a halottat a Krisztina-köruton s az Attila-köruton keresztül az új szerpentin-uton viszik föl a várba. A menetet nyolcz lovarendőr nyitja meg, utánuk halad két udvari lovász lóháton, egy udvari fullajtár lóháton, egy udvari főbiztos kocsin, egy udvari biztos lóháton, egy kétfogatu udvari kocsi a két kamarással, egy kétfogatu udvari kocsi az udvarnagygyal és az elhunyt főherceg főudvarmesterhelyettesével, majd két udvari lovász lóháton lámpással. Ezután következik a hatfogatu halottas kocsi a koporsóval, melynek jobboldalán hat darabant csendőr alabárdal, baloldalán hat testőrlovass kivont karddal halad, mind a két oldalt a testőrtisztekkel. A halottas kocsit követi a felvigyázó személyzet, két udvari lovász lóháton lámpással, kétfogatu négyüléses udvari kocsi, melyben az elhunyt kamarai cselédsége foglal helyet. A fogat után honvédszár lovasság következik. Az egész utvonalt mindkét oldalán az első honvédszár legénysége áll sorfalat. Amint a gyászmenet a Szent-István-templom elé érkezik, a koporsót udvari lakajok beviszik a templomba, ahol azt az átvétel után a ravatalra teszik s a templomot bezárják.

A ravatalt vasárnap, e hó 18-án 9 órától 12 óráig és 2 órától 5 óráig, hétfőn pedig 9 órától 12 óráig tekintheti meg a közönség.

As elszállítás.

Tegnap megtették az intézkedéseket *József kir.* herceg földi maradványainak a vasuti állomáshoz való szállítására.

A gyászszertartás holnap reggel 1/7 óraker fog végbemenni s a holttestet a 7 óra 10 perczer induló vonat viszi Budapestre.

Nincs ugyan semmi különös intézkedés Fiumének a gyászünnepen való részvétele iránt, mindazonáltal már csak a városi és állami hatóságok és hivatalok, valamint egyes küldöttségek részvétele is a gyászmenetet előreláthatólag rendkívül impozánssá fogja tenni.

A polgármester a mai napon minden egyes városi és állami hatósághoz külön felhívást intézett a végből, hogy a nagy halott iránti részvét a gyászmenethez való csatlakozás által mentől szélesebb körben nyilvánuljon meg.

A temetés.

A temetés hétfőn délután négy óraker megy végbe Budapestben.

Hivatalosan a temetésről közzéteszik, hogy mivel abban a templomban, melyben a megdicsőült *József* főhercegnek hült tetemét beszentelik, csak kevés a hely, a meghívott képviselöket kívül küldöttségek stb. csak korlátolt számban bocsáthatók a templomba, vagy a vár belső térségére. Azok a küldöt-

ségek, amelyek a gyászünnepély ez aktusán részt óhajtanak venni, felhivatnak, hogy mielőbb jelentkezzenek a királyi várakban *Loebenstein* lovag udvari tanácsosnál.

Udvari gyász.

A király *József* főhercegeért négy heti udvari gyászt rendelt el, mely június 19-én kezdődik.

A részvét megnyilatkozásai.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Maköről a következő táviratot intézte *József Ágost* főherceghez:

„*József Ágost* magyar királyi herceg ur ő tenségének Budapestben, kir. várapalota. *József* királyi herceg ő fenségének, Magyarország nagy fiának elhunytá fölött érzett őszinte fájdalomnak és mély részvétemnek hódoló tisztelettel adok a fenséges magyar királyi hercegi család előtt kifejezést. A hazánkat ért mérhetetlen csapás gyászba borította az egész magyar nemzetet. Adjon az Isten tenségteknek erőt, hogy nagy fájdalomban találják meg a vigaszt a magyar nemzet szeretetében.”

A disszidensek körének elnöksége elhatározta, hogy *József* főherceg ravatalára koszorut tesz, melynek nemzetiszínű szalagján a következő felírás van: „*József* királyi herceg dicső emlékének hódolata és hazafiúi kegyellete jeléül a disszidensek köre.”

A Magyar Lovaregylet vasárnap, e hó 18-án tartotta volna meg *Tatán* rendes évi löversenyét. A *József* főherceg elhunytá által okozott nemzeti gyász következtében azonban a Lovaregylet igazgatósága elhatározta, hogy az idei tatai meeting teljesen elmarad s az arra beadott nevezések érvénytelenek.

A képviselőház részvétele.

A képviselőház elnöki tanácsosa, *Andor* Gyula, *Justh* Gyula elnök nevében tegnap délelőtt tíz órára értekezletre hívta össze a pártok elnökeit, hogy megállapítsák, miképpen vegyen részt a Ház *József* főherceg temetésén.

Az értekezleten, melyen *Justh* Gyula képviselőházi elnök elnökölt, jelen voltak: *Kossuth* Ferencz, *Darányi* Ignác, *Bánffy* Dezső báró, a néppárt távollévő elnöke helyett *Molnár* János és *Vojnics* István báró, a szabadelvű párt alelnöke.

Az értekezlet elhatározta, hogy a képviselőházat az elnök e hó 17-én, szombaton déli tizenkét órára hívja össze ülésre a haláleset bejelentése, a részvét kifejezése és a képviselőháznak a temetésen való megjelenése módozatainak megállapítása céljából.

Ezután megállapították a részvét kifejezésének módozatait. E szerint a Ház *József* főherceg érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja, részvétiratot intéz az elnökség útján *Klotild* főherceggasszonyhoz és *József Ágost* főherceghez és a ravatalra koszorut helyez.

A temetésen, mely hétfőn délután négy óraker lesz, a Ház testületileg fog résztvenni, s a gyülekezés a képviselőházban délután két óraker lesz.

A képviselőház ülésén a képviselők a gyász kifejezése céljából feketében fognak megjelenni.

A főváros részvétele.

Budapest székesfőváros törvényhatósága tegnap délelőtt tíz óraker közgyűlésre jött össze, hogy *József* főherceg halálán való mély részvétét tolmácsolja. A bizottsági tagok valamennyien feketében jelentek meg. *Márkus* József főpolgármester meleg szavakban emlékezett meg az elhunyt főherceg kiváló érdemeiről és indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a székesfőváros legmélyebb fájdalomának és legőszintébb részvéteének jegyzőkönyvileg, valamint a királyhoz, *Klotild* főherceggasszonyhoz és *József Ágost* főherceghez külön-külön intézendő feliratokban ad kifejezést, a gyászünnepen küldöttségileg vesz részt, a boldogult főherceg ravatalára díszes koszorut helyez és utasítja a fővárosi tanácsot, hogy *József* főherceg emlékének méltó módon leendő megörökítése iránt minél előbb tegyen javaslatot.

As Akadémia részvétele.

A Magyar Tudományos Akadémia, melynek *József* főherceg igazgatósági és tiszteleti tagja volt, tegnap délben rendkívüli elegyes ülést tartott, melyen a tagok igen nagy számmal vettek részt, ezzel is kifejezvéen részvétüket az Akadémiát is ért nagy veszteség fölött. Az elnöki székben *Gyulai* Pál és *Heinrich* Gusztáv főtitkár között *Kautz* Gyula titkos tanácsos, másodelnök foglalt helyet, aki meghatározó szavakkal parentálta el az elhunyt főherceget. Indítványára elhatározták, hogy *József* főherceg emlékét és az Akadémia körül szerzett érdemeit jegyzőkönyvben megörökítik; a ravatalra koszorut helyez az Akadémia, a temetésen képviselteti magát és a fenséges családhoz részvétiratot intéz. A főherceg arcképének megfestése dolgában a jövő évi nagygyűlés határoz.

= A honvédség új főparancsnoka.

A *József* főherceg halálával megüresedett honvédfőparancsnoki állásra — mint Bécsből jelentik — katonai körök szerint nem *Galgóczy* Antal tábornagy, volt przemysli hadtestparancsnok a kiszemelt utód. Magyarországon bizonyára jó hatást kelt az a hír, hogy erre az állásra *Fenő* főherceget szemelték ki, aki most Innsbruckban hadtestparancsnok.

= A horvát képviselők gyűlése.

Zágrábból jelentik, hogy a magyar országgyűlés horvát képviselőit oda a mai napra gyűlésre hívták egybe. Minden valószínűség szerint a magyar válságban beállott fordulattal akarnak foglalkozni. Ez annál inkább érdekes, mert tudvalevőleg *Kovacevics* István, a horvát képviselők klubjának tagja, tárczát vállalt a Fejérváry-kabinetben.

Tóth Géza Adria-igazgató meghalt.

Megdöböntő hír terjedt el ma reggel városzerte, őszinte részvéteket keltve mindenütt. Budapestről jött távirat útján a szomorú jelentés, hogy *Tóth* Géza, az Adria tengerrajózási részvénytársaság igazgatója, tegnap este ott hirtelen meghalt. E szomorú hirt nem csupán a fiumei magyar társadalom e kiváló alakjának váratlan elvesztése teszi megdöböntővé, hanem még inkább azok a tragikus körülmények, amelyek közt a hatvan éves öreg urat utólérte a halál.

A nagy feltűnést keltő halálesetről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Tóth Géza tegnapelőtt érkezett feleségével vas megyei, tarcsai birtokáról Budapestre és a Continental-szállóba szállt. Tegnap délután hat óraker eltávozott a szállóból, azt mondván feleségének, hogy hivatalos ügyben az Adria igazgatóságához kell mennie. Neje azonban, aki féltő szeretettel ragaszkodott férjéhez, gyant táplált és titokban nyomon követte.

Tóth Géza egyenesen a Kertész-utca 31. számú házba ment. Ebben a házban lakik *Rákosi* Szidi színész-iskolájának egy csinos fiatal növendéke, a huszonkét éves *Bacsá* Szidónia. *Tóth* Géza a múlt év nyarán ismerkedett meg a fiatal leánnyal, szerelmre gyuladt iránta és azóta viszonyt folytatott vele. Külön lakást bérelt számára az említett házban *Kunics* Matild trafikosnőnél, aki a földszinten lakik és trafikosboltja is ott van. *Tóth*, valahányszor Budapestre érkezett, mindig *Bacsá* Szidóniánál lakott, aki gyakran leutazott Fiuméba is és *Tóth* igazgatóval több ízben utazást tett egész Firenzéig. *Tóth* feleségének már régebben fülébe jutott valahogyan a dolog és minden áron el akarta választani férjét a szí-

ninövendéktől. Férje meg is ígerte, hogy szakítani fog a leánnyal, de úgy látszik, a viszony megmaradt továbbra is.

Midőn *Tóthné* tegnapi délután a Kertész-utca 31. számú házába látta bemenni férjét, utána ment és becsöngetett a szininövendék ajtaján. Hosszabb csöngetés után maga a leány nyitott ajtót. *Tóthné* azt mondta, hogy zongoraleckét óhajt venni, azért keresi. Majd berontott a szininövendék lakására és szertelen fölindulásában ütni-vern kezde a leányt és azzal fenyegette, hogy leönti vitriollal. *Bacsa Szidónia* megrémülve menekülni igyekezett és leszaladt a földszintre a trafikosnőhöz.

Tóthné ekkor berohant a másik szobába, ahol férjét félig levetközött találta. A házastársak között nagy pörpatvar, sőt tetlegesség is következett. *Tóthné* önkivületi állapotban feldulta az egész szobát, aztán lerohant az utcára.

Ezalatt *Bacsa Szidónia* és *Kunicsné* fölmentek a lakásba, de annak ajtaját zárva találták. Lakatost hívtak és feltörték az ajtót. Amidőn beléptek, a feldult szobában *Tóth Géza* holtan feküdt a díványon.

Tóthné a Kertész-utczából előbb veje, *Szamota Zsigmond* dr. lakására ment a Zoltán-utczába, majd visszatért a Continental-szállóba. Minthogy a rendőrséget időközben értesítették *Tóth* haláláról, a kiküldött detektívek *Tóthné* a szállóból a rendőr-főkapitányságra vitték.

Bérczy Béla inspekciós rendőrtanácsos három óra hosszat vallatta *Tóthné*t, aki elmondta a történeteket és azt állította, hogy férjét tetleg bántalmazta ugyan, de nem olyan módon, hogy ez okozta volna a halálát. Valószínűleg szélütés érte a nagy felindulás következtében.

A kihallgatás után *Tóthné*t a rendőrség elbocsátotta, de a legnagyobb szigorral folytatta a vizsgálatot.

A vizsgálat megállapította, hogy *Tóth* és felesége között tetlegesség is történt ugyan, de *Tóth* halálát nem ez okozta, hanem a különben is cukorbeteg embert nagy ingerültségben szívszélütés érte.

Tóth Géza holttestét a bonczolóintézetbe szállították, ahol ma délből felbonczolták. A bonczolás kiderítette, hogy halálát csakugyan szívszélütés okozta.

Bacsa Szidónia, egy tanár leánya, azt állítja, hogy nem volt köztük bensőbb viszony és *Tóth* csak véletlenül volt nála látogatóban. A leány egyébként följelentést tett *Tóthné* ellen magánlaksértés és vagyonrongálás miatt.

Tóth Géza 1845-ben született Nagy-Bócsán, Pestmegyében. 1873-ban a Kisbirtokosok földhitelintézetének könyvelője lett és huszonkét évvel ezelőtt került az *Adria* tengerhajózási részvénytársasághoz mint főkönyvelő. 1889-ben az *Adriánál* cégvezető, 1897-ben pedig igazgató lett: az adminisztratív és pénzügyi igazgatói teendőket látta el. Ritka tetterjével és lelkiismeretességével nagy érdemeket szerzett a legvirágzóbb magyar hajóstársulat körül. De bokros hivatalos elfoglaltsága dacára nagy szerepet vitt Fiume magyar társadalmában is. Nemcsak résztvett, de vezetőszerepet játszott minden magyar kulturális ügyben; mindig ellenlábas volt az autonóm pártnak és minden autonóm törekvésnek. Az utóbbi években a községi és politikai választásoknál ő volt a magyar párt vezére. Diszelnöke volt a Fiumei Magyar Körnek, elnöke a Fiumei Lloyd-társaságnak és évek során át vezette a két évvel ezelőtt megszűnt Fiumei

Tisztviselői Egyesületet, mint elnöke. Nagy pártfogója volt itt Fiumében a magyar színészetnek is.

Özvegyén, *Szabély Rózán* kívül öt gyermeke siratja: *Olga*, férjzett dr. *Szamota Zsigmondné*; *Elemér*, aki jogtudor és ügyvédjelölt; *Róza*, férjzett *Kohányi Zoltánné Zoltán*, egyetemi hallgató és *Tihamér*, gimnáziumi tanuló.

Ez idő szerint csak *Elemér* fia volt Fiumében, akit még az éjjel táviratilag értesítettek a fővárosból édesatyja hirtelen elhunytáról. *Tóth Elemér* dr. a ma reggeli gyorsvonattal utazott el Budapestre.

Tóth Géza igazgató éppen ma akart Budapestre Karlsbadba utazni, ahol cukorbetegsége miatt hat heti kúrának akarta magát alávetni.

Holnap reggel az *Adria* négy kapitánya és négy matróza utazik a temetésre, mely valószínűleg hétfőn megy végbe az elhunyt birtokán, Tarcsán. A holnap esti gyorsvonattal a társulat több főtisztviselője is elutazik a temetésre.

LEGUJABB.

-- Táviratok és telefon-hírek. --

A válság.

Az új kormány bemutatkozása.

Budapest, jun. 16. *Fejérváry Géza* báró ma délből Bécsből visszaérkezett Budapestre. Hír szerint még ma érintkezésbe lép *Juszt Gyula* házelnökkel, hogy vele a képviselőház első érdemleges ülésére vonatkozólag tárgyaljon.

Tisza István gróf miniszterelnök ma sem utazott Bécsbe és eddig nem is történt dispozió elutazása iránt. Valószínű, hogy a lelépő kormány elbucuzása és az új kormány bemutatása nem Bécsben, hanem Budapestben fog lefolyni.

Czáfolat.

Budapest, jun. 16. Illetékes helyről megczáfolják azt a hirt, mintha *Károlyi György* grótot a király személye körüli miniszterré szemelték volna ki.

Az államtitkárok fölmentése.

Budapest, jun. 16. Félhivatalos jelentés szerint a Tisza-kormány fölmentésével egyidejűleg az összes politikai államtitkárokat is fölmentik állásuktól.

A vezérlőbizottság értekezlete.

Budapest, jun. 16. A szövetkezett ellenzék vezérlőbizottsága hétfőn este ülést tart, amelyen megállapítja a további teendőket. *Kossuth Ferencz* ma táviratilag Budapestre rendelte az összes ellenzéki képviselőket.

Ellenzéki szervezkedés a vidéken.

Budapest, jun. 16. *Kossuth Ferencz*, *Apponyi Albert* gróf és több ellenzéki képviselő ma délután Nagy-Becskerekre utazott, ahol holnap lesz a független régi párt szervezkedő gyűlése. Onnan *Temesvárra* utaznak, hol a délvidéki független régi pártot szervezik.

A szabadelvű párt magatartása.

Budapest, jun. 16. A szabadelvű párt kedden este értekezletet tart, hogy megszabja magatartását az elkövetkezőekkel szemben.

Elutasított petíció.

Budapest, jun. 16. A Kuria ma a *Hertelendy László* szabadelvűpárti képviselő lőcsei mandátuma ellen beadott petíciót elutasította és az összes költségek megtérítésére a kérvényezőket kötelezte.

KÜLÖNFÉLE.

— **Személyi hír.** *Casoni* marchese, az olasz király szárnysegéde és cetinjai követe tegnap délután fél öt órakor a *Godólló* gőzessel Fiuméba érkezett.

— **Osztrák képviselők Fiumében.** Bécsből jelentik: Az osztrák képviselőház költségvetési bizottságának tagjai elhatározták, hogy e hó 22-én testületileg Triesztbe utaznak az ottani kikötői berendezések megtekintésére. A kirándulásban részt vesz *Call* báró osztrák kereskedelmi miniszter is. Az osztrák képviselők, a kik Fiumén át utaznak Triesztbe, itt is töltenek egy napot az itteni kikötői berendezések tanulmányozása céljából.

— **Tanulmányut.** Az amerikai Egyesült Államok fiumei konzula, *La Guardia* Alfréd és *Tauffer* Emil dr. egészségügyi tanácsos tegnap a Cunard-társaság *Slavonia* gőzessel tanulmányutra indultak New-Yorkba.

— **Helyes intézkedés.** Az új törvényszéki palota építkezésénél az építésvezetőség a beton-munkálatokat beszüntette, mert a vállalkozók a szerződéses föltételek ellenére idegen, osztrák cementet használtak. A lefoglalt cement negyvenezer kilogramm. A vállalkozók kötelesek e cementet a munka színhelyéről elfuvaroztatni s csakis annak elfuvarozása után folytathatják a munkát.

— **Egy álhir megczáfolása.** Felkérteünk a következők közlésére: A *Voce del Popolo* mai számában megjelent cikkekre vonatkozólag a kivándorlási iroda igazgatósága kijelenti, hogy náluk semmiféle szabálytalanság elő nem fordult s egy tisztviselője ellen sincs vizsgálat folyamatban.

— **A Slavonia elindulása.** A kivándorlókat szállító *Slavonia* Cunard-gőzös tegnap délből indult el kikötőnkől amerikai útjára. Az utasok közt 673 felnőtt, 76 gyermek és 10 csecsemő van. Az elindulás gyönyörű verőfényes időben történt s a mólón nagy közönség gyűlt össze bucsuzóra. A hajóról az aszszonyok sirva lobogtatták kendőjüket, a férfiak pedig kalapjukat lengetve intettek bucsuüdvözléssel. A *Slavonia* árbocznán, minthogy a hajó az Amerikába szánt magyarországi postát is magával viszi, a nemzetiszínű magyar postalobogó leng. — Itt említjük meg, hogy a kivándorlókat szállító *Pannonia* Cunrad-gőzöst e hó 25-ikére várják ide.

— **Mérsékelt áru belépőjegyek a VI. nemzetközi velencei művészeti kiállításba.** Mint értesülünk, a kiállítás igazgatósága a Fiumén át utazó kiállítási látogatók részére mérsékelt áru belépőjegyeket bocsát ki és pedig egyszeri belépésre jogosítókat 80 fillér, háromnapos bérletjegyet 1 korona 50 fillér és nyolcz napi bérletjegyet 2 korona fejében. E belépőjegyek csupán a fiume-velencei hajójegy felmutatásával együttesen érvényesek. A jegyek a budapesti főügynökségnél kaphatók.

— **A város védszentjeinek ünnepe.** Tegnap, csütörtökön volt a város védszentjeinek: Szent Vitusnak és Szent Modesztnek ünnepe. A szokásos vallási körmenet délelőtt háromnegyed tíz órakor indult ki a dóm-templomból a kegyuri templom felé, ahol tíz órakor volt az ünnepi istentisztelet, mely alkalommal a templom színültig megtelt az ünneplő közönséggel.

— **Az oceánon született.** Mint jelentették, a Cunard-társaság *Slavonia* gőzöse pünkösd vasárnapján érkezett meg kikötőnkbe New-Yorkból. Utközben május 30-án egy kis újszülött magyar leány első sírása hagzott az oceán végtelen csendjében, ki a keresztségben *Kovács Rozina Juliána* nevet nyert. Ugy az anya, mint gyermeke, a legjobb egészségnek örvendenek. Az anya a megérkezés után, mielőtt a hajót elhagyta volna a legnagyobb hálálkodások között mondott köszönetet a parancsnoknak, a tiszteknek, valamint a személyzetnek, a kik mindvégig a leggondosabb ápolásban részesítették. A szegény asszony gyermekével együtt hazautazott Máramaros-Szigetre.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Schwarz Guido

műbutor és épület asztalos

műhelyét a Via dei Moliniból a

Cosala-Belvedere 341. számú házba

tette át.

Cantrida fürdő és vendéglő. Megnyilt.

Szép, árnyas kert, kitűnő konyha, friss sör és bor, mérsékelt árak. Omnibus-összeköttetés minden villanyoskocsihoz.

Fürdőjegyek a villanyosvasut kaulauzainál is válthatók.

Hungária szálló.

Kitűnő polgári

magyar konyha.

Naponta választékos villásreggelik. Kőbányai sör; asztali borok a kutjevoi Turkovics-féle uradalom pinczéiből.

Minél számosabb látogatást kér

TELLERMANN O.

vendéglős.

Bazár „Al Buon Mercato”

R. NEMES

FIUME, VIA FIUMARA 4.

— A legjobb bevásárlási forrás. —

NAGY VÁLASZTÉK.

Mindennemű csipők, gyermekjáték, diszmű-tártyák és utazási cikkekben.

A Fiumei Kereskedelmi Bank Részvénytársaság mély megilletődéssel adja tudomásul, hogy igazgatóságának éveken keresztül buzgó tagja

TÓTH GÉZA ÚR

folyó hó 15-én Budapesten hirtelen elhunyt.

A bank a megboldogultban egyik kiváló támaszát vesztette. Emlékét kegyelettel fogja megőrizni.

Mélyen megrendülve és lesújtva a nagy fájdalomtól tudatjuk, hogy

TÓTH GÉZA ÚR

az »Adria« tengerhajózási társulat igazgatója
a »Fiumei Magyar Kör« diszelnöke

tegnap délután Budapesten meghalt.

A boldogult önzetlen hazafisága és bőkezűsége volt a Fiumei Magyar Kör éltető eleme. — Vele körünk legerősebb támasza és legnagyobb jóltevője száll sirba.

Emléke körünkben örökké élni fog!

Fiume, 1905. évi július hó 16.

A Fiumei Magyar Kör.

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO”

„Adria” palota, FIUME palazzo „Adria”.

TELEFON 224.

— SZÁLLIT —

minden a nyomdászatba vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

— ESEGUISE —

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.